

Zaštita od izloženosti duhanskom dimu u BiH: Perspektive i izazovi

Sarajevo, Bosna i Hercegovina, 31. januar 2017.

Projekat smanjenja faktora rizika u Bosni i Hercegovini

A PARTNERSHIP OF

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

THE WORLD BANK
IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

The World Bank

Osnovne informacije

- Međunarodna organizacija u vlasništvu **189 zemalja** – vlasnici su istovremeno i klijenti. Svrha je **okončati ekstremno siromaštvo i promovirati zajednčki prosperitet** na globalnom nivou.
- Najveći globalni izvor **razvojnog finansiranja i ekspertize**, sa preko 60 godina iskustva u razvojnim projektima.
  - Aktivni portfolio na globalnom nivou iznosi oko US\$ 207 milijardi u zajmovima, bespovratnim sredstvima i garancijama državama partnerima i privatnim kompanijama.
  - U 2016. osigurano US\$ 64 milijarde finansijskih sredstava za podršku razvoja na globalnom nivou.
  - Upošljava 11,000 osoba u 130 ureda širom svijeta.
- Grupaciju Svjetske banke sačinjavaju još **IBRD** (International Bank for Reconstruction and Development), **IDA** (International Development Association), **IFC** (International Finance Corporation), **MIGA** (Multilateral Investment Guarantee Agency) i **ICSID** (International Centre for the Settlement of Investment Disputes).

The World Bank

Oblasti djelovanja

Poljoprivreda

Obrazovanje

Energija

Finansije, trgovina i industrija

Upravljanje

Zdravstvo i socijalne usluge

Transport

Voda i higijenski uslovi

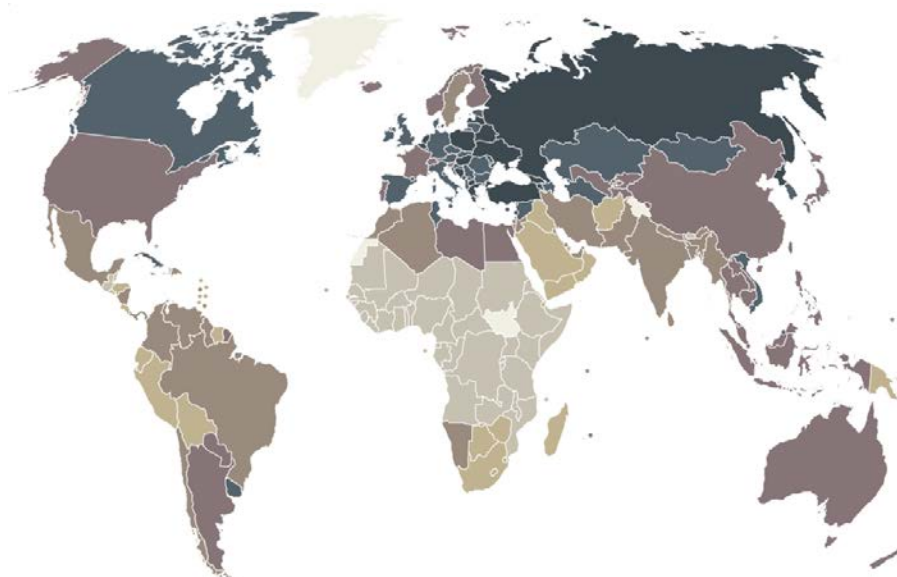

- Upotreba duhana i duhanskih proizvoda, njeni negativni **zdravstveni, socijalni i ekonomski** efekti predstavljaju značajan **globalni zdravstveni izazov**.
- Upotreba duhana i duhanskih proizvoda je **vodeći faktor rizika u uzrok smrti, lošeg zdravstvenog stanja ili onesposobljenja** globalno.
  - 21% odraslih su pušači, 950 miliona muškaraca i 177 miliona žena.
  - Globalna prevalenca smanjena za 2% u odnosu na 2007. Ipak, trenutno je svijetu 1.1. milijarda pušača.
  - Ovo je jedini faktor rizika koji se može povezati sa sva četiri vodeća masovna hronična nezarazna oboljenja (kardiovaskularne bolesti, dijabetes, hronična respiratorna oboljenja i rak).
  - Procjenjeno je da svake godine kao posljedica upotrebe duhana i duhanskih proizvoda globalno umre 5 miliona ljudi. Sa nastavkom ovakvog trenda, duhan će ubiti 8 miliona ljudi svake godine do 2030. 80% ovih smrti će se desiti u zemljama u razvoju.

MUŠKARCI

Procenat smrtnosti kod muškaraca uzrokovan pušenjem

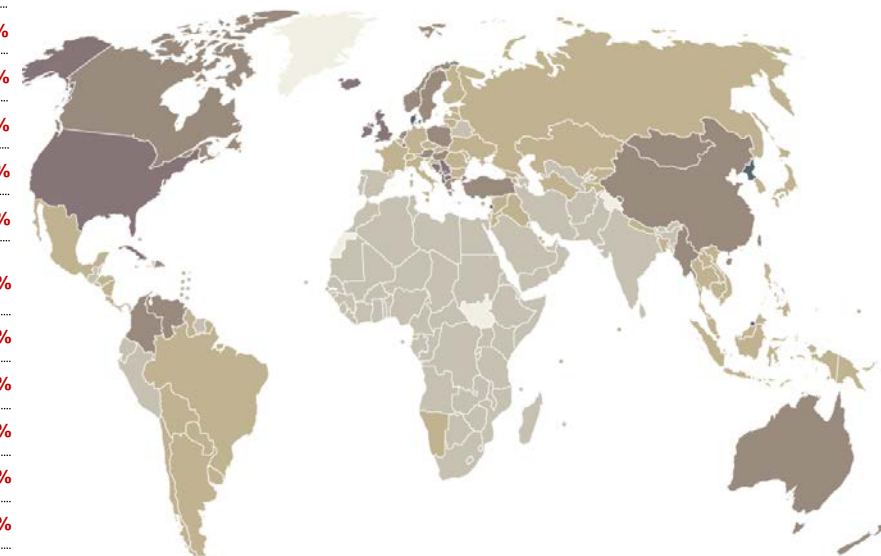
25%+

Muškarci, 25% i više: 2010.

S. KOREJA	34%
TURSKA	31%
BOSNA I HERCEGOVINA	30%
ARMENIJA	30%
GRČKA	30%
MAKEDONIJA	29%
BJELORUSIJA	28%
RUSIJA	28%
POLJSKA	28%
UKRAJINA	27%
GRUZIJA	27%
HOLANDIJA	26%
LATVIJA	26%
CRNA GORA	26%
BELGIJA	25%
MAĐARSKA	25%

ŽENE

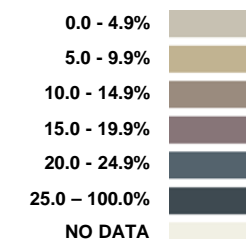
Procenat smrtnosti kod žena uzrokovan pušenjem

15%+

Žene, 15% i više: 2010.

S. KOREJA	22%
BRUNEJI	21%
DANSKA	20%
ALBANIJA	19%
LIBAN	18%
BOSNA I HERCEGOVINA	17%
KUBA	17%
V.BRITANIJA	16%
SAD	16%
SRBIJA	16%
IRSKA	15%
MAKEDONIJA	15%
ISLAND	15%

BROJ SMRTI

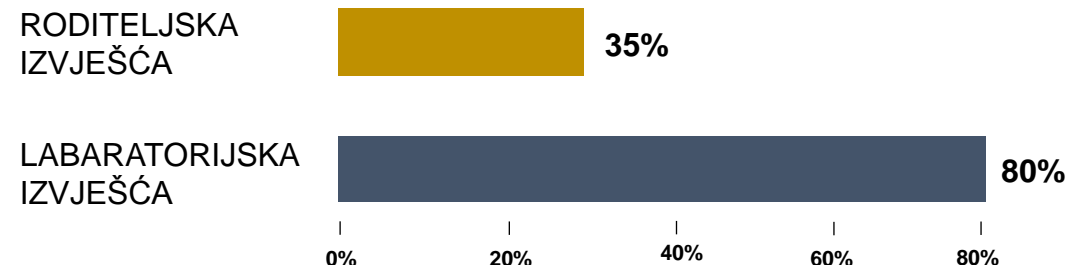
Posljedica pasivnog pušenja kod nepušača (2004.)

Muškarci	Žene	Djeca
26%	47%	28%
156,000	281,000	166,000

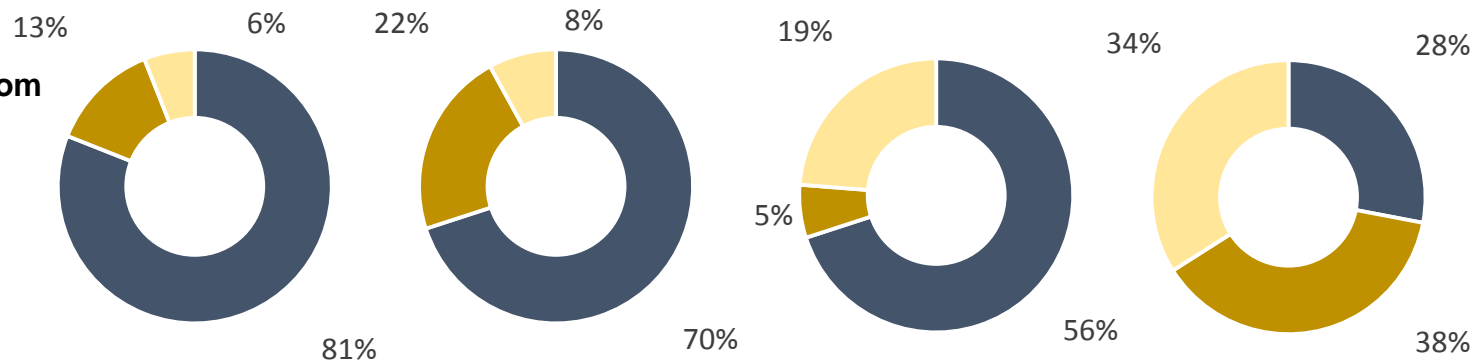
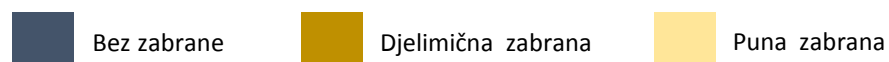
PODCIJENJENA IZLOŽENOST

Izloženost pasivnom pušenju kod djece koja su dovedena u bolnicu
Zbog astme ili problema sa disanjem
Cincinnati, SAD, 2010-11.

SOCIOEKONOMSKA IZLOŽENOST

Dobrovoljna zabrana pušenja u domovima prema obrazovnom
Cincinnati, SAD, 2010-11.

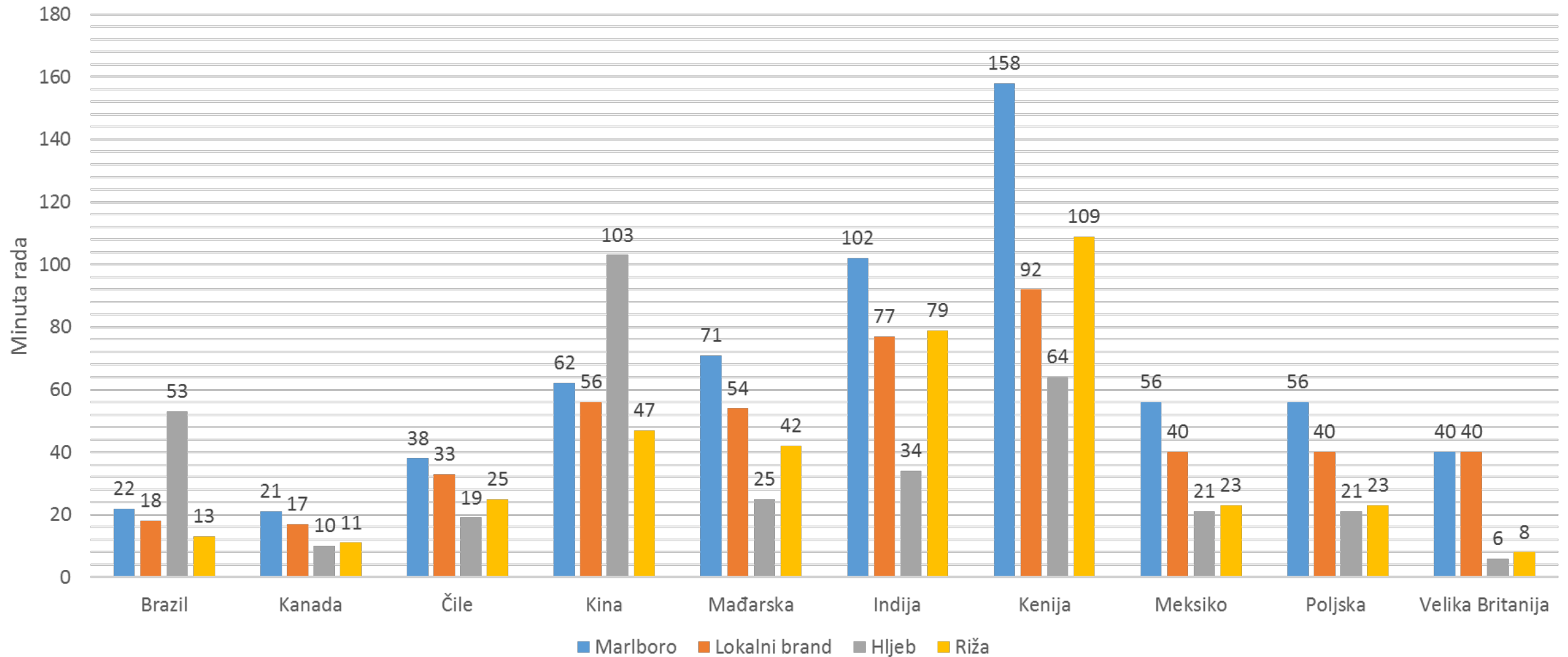

- U većini zemalja, upotreba duhana je veća kod siromašnih. Zauzvrat, siromašne porodice troše veći dio prihoda na duhan.
- Procenat pušača je veći kod onih koji su manje obrazovani, i smanjuje se sa godinama školovanja.
- Procenat pušača je manji kod osoba koje pripadaju višim socioekonomskim grupama.
- Najsiromašnija domaćinstva na duhan troše i do 10 puta veći iznos nego na obrazovanje, odjeću ili zdravstvenu brigu.
- U mnogim zemljama, radnici troše značajan dio svog prihoda na duhan.

The World Bank

Duhan i siromaštvo

- ▶ Pruža pomoć odabranim zemljama da usvoje i provedu poreske reforme u oblasti duhana i duhanskih proizvoda.
- ▶ Trenutno aktivan na Filipinima, Indoneziji, Senegalu, Kolumbiji, Bocvani, Etijopiji, Armeniji, Gruziji, Liberiji i Lesotu.
- ▶ U toku su pregovori u Ukrajini, Nigeriji, Moldaviji, Kini, Peruu i Tadžikistanu.
- ▶ Uz finansijsku podršku Švicarske vlade (Švicarska agencija za razvoj i saradnju), a kroz Projekat smanjenja faktora rizika u Bosni i Hercegovini (2014.), program je aktivan i u našoj zemlji.

- ▶ Poboľšati zdravstveno stanje i dobrobit stanovništva kroz smanjenja izabranih faktora rizika za neprenosive bolesti (pušenje, ishrana, fizička aktivnost, te štetno korištenje alkohola).
- ▶ Dvije oblasti djelovanja:
  - ▶ Kontrola duhana
    - ✓ Podrška reviziji i usvajanju zakona o kontroli duhana u Federaciji BiH, Republici Srpskoj i Brčko distriktu.
    - ✓ Izrada strategija i akcionih planova kontrole duhana u Federaciji BiH, Republici Srpskoj i Brčko distriktu.
    - ✓ Podrška reviziji poreskih politika u oblasti duhana.
  - ▶ Promocija zdravih stilova života
    - Fokusira se na četiri glavna faktora rizika (duhan, alkohol, fizička aktivnost, ishrana), i pokriva sve dobne skupine (djeca i odrasli).
    - Biće proveden u četiri lokalne zajednice uz aktivno učešće i podršku ključnih aktera.

HVALA NA POZORNOSTI

Darko Paranos

Project Coordinator, World Bank

Tel. 065 427 111

e-mail: dparanos@worldbank.org